

บทบาท มจร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปี ๒๕๖๑

กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ พระภิกษุ นิสิตและนักเรียนของมหาวิทยาลัยออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติ พระศาสนา ในระหว่างปิดภาคการศึกษา โดยจัดให้มีโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ เป็นต้นมา โดยการอบรมเยาวชน ประชาชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติอยู่ในหลักศีลธรรม และสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการห่างไกลอบายมุข สิ่งเสพติดทุกประเภท เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุได้ฝึกประสบการณ์การทำงานเพื่อสังคมและพระพุทธศาสนาโดยการประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย และนำไปสู่การผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์บัณฑิตที่กำหนดไว้ คือ “มีศรัทธา อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”

ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นปีที่ ๓๙ ของการดำเนินโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยกองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี ร่วมกับ วิทยาเขต คณะ วิทยาลัย ห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยมีจำนวนโครงการที่เสนอเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๓๖๖ โครงการ ประมาณการผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๖,๖๔๔ รูป/คน ในพื้นที่ ๕๕ จังหวัดทั่วประเทศ และในต่างประเทศ ๔ โครงการ

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปกป้องและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ พระบัณฑิต และนิสิตของมหาวิทยาลัยออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม
๓. เพื่ออบรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
๔. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติร่วมในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

๑.๓ ผลการดำเนินงานตามโครงการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์เป็นปณิธานที่เป็นไปตามพระราชประสงค์ของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕ โดยมีปรัชญาจัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม มีพันธกิจเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ วิจัยและพัฒนา ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการ แก่สังคม และทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม นโยบายด้านการผลิตบัณฑิตมหาวิทยาลัยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพให้เป็นที่ไปตามนวนลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเป็นศาสนทายาทที่มีศักยภาพ

ในช่วงปิดภาคการศึกษาของทุกปีมหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะสงฆ์ ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันและบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้จัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน เพื่อบริการวิชาการแก่สังคมอย่างต่อเนื่องมาโดยลำดับ การดำเนินการเพื่อให้ครอบคลุมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนยุทธศาสตร์ประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs=Sustainable Development Goals) เพื่อสร้างความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืนให้แก่งานบริการวิชาการแก่โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ทั้งด้านการบริหารและวิชาการ จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงทั้งในส่วนของการจัดทำคู่มือจัดโครงการ หลักสูตร กิจกรรมการอบรม การติดตามและประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน ซึ่งผลจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมานอกจากจะต้องพัฒนาและปรับปรุงประเด็นข้างต้นแล้ว จะต้องมีการดำเนินการใน ๓ ลักษณะ คือ

- ๑) แปลงผลการดำเนินงานมาสร้างนวัตกรรมเพื่อบริการวิชาการอย่างแท้จริง
- ๒) เน้นการดำเนินงานในเชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัย ชุมชนและสังคมมากขึ้น

๓) การบูรณาการเป้าหมายร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายในทุกภาคส่วน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน จึงเป็นโครงการบริการวิชาการที่สำคัญเพื่อพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ความสามารถในการทำพันธกิจของมหาวิทยาลัย คณะสงฆ์ และช่วยคณะสงฆ์เตรียมพระสงฆ์รุ่นใหม่ให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพทำหน้าที่สืบทอดสถาบันสงฆ์ให้อยู่คู่กับสังคมไทยสืบไป

๑.๓.๑ การจัดสัมมนาหัวหน้าหน่วยอบรมโครงการฯ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ มีหน่วยอบรมที่ผ่านการคัดเลือกเป็นหน่วยอบรมของมหาวิทยาลัยและต้องเข้ารับการสัมมนาหัวหน้าหน่วยอบรมโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๓๖๖ รูป ใน ๓๖ จังหวัดทั่วประเทศ และ ๔ หน่วยอบรมฯ ในต่างประเทศ แยกเป็นประเทศกัมพูชา จำนวน ๒ หน่วยอบรม ฯ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน ๒ หน่วยอบรม ฯ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมฯ เป็นสามเณร จำนวน ๒๒,๐๐๙ รูป บวชศีลจาริณีและเยาวชน จำนวน ๑๒,๔๔๙ คน ประชาชนทั่วไป จำนวน ๑๘,๘๘๐ คน และวิทยากร จำนวน ๓,๓๐๖ รูป รวมทั้งสิ้น จำนวน ๕๖,๖๔๔ รูป/คน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๖๑ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี ร่วมกับ วิทยาเขต วิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ จึงได้จัดสัมมนานำหน้าหน่วยอบรมฯ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพ และประสบการณ์แก่หัวหน้าหน่วยอบรมในการบริหารโครงการ

๒. เพื่อให้หัวหน้าหน่วยอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้าสัมมนาด้วยกัน และผู้เข้าสัมมนากับวิทยากร

๓. เพื่อให้หัวหน้าหน่วยอบรมได้ร่วมค้นหาวิธีการแก้ปัญหาหรือแนวทางปฏิบัติที่ดีร่วมกันในการบริหารโครงการ

กิจกรรมในการสัมมนา ฯ ได้กำหนดให้มีกิจกรรมฟังบรรยายพิเศษ ๒ หัวข้อ

๑. หัวข้อ เรื่อง “บทบาท มจร กับการพัฒนาเยาวชน” โดย พระราชวรมนี, ดร. รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต

๒) หัวข้อ เรื่อง “เทคนิคการอบรมเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ” โดย พระมหาวิชาญ มหาชาโน ผู้อำนวยการส่วนวางแผนและพัฒนาการอบรม สถาบันวิปัสสนาธุระ นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีกิจกรรมการระดมความคิดเห็นใน ๔ โจทย์สำคัญ คือ

๑. สถานการณ์พระพุทธศาสนากับเยาวชนเป็นอย่างไรปัจจุบัน
๒. วัดที่ตอบโจทย์เยาวชนหรือวัดในฝันของเยาวชนในอนาคตควรเป็นอย่างไร
๓. วิธีการที่จะทำให้วัดเป็นวัดในอนาคตหรือตามฝันต้องทำอย่างไร
๔. ต้องทำโครงการหรือกิจกรรมอะไรจึงจะทำให้เยาวชนสนใจพระพุทธศาสนาหรือสร้าง ศาสนทายาทสืบทอดพระพุทธศาสนาได้

อนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์แก่หัวหน้าหน่วยอบรมได้กำหนดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เรื่อง “เทคนิคการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพ” มีพระมหายุทธนา นรเชฏฐ์,ดร. อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสนา เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม

กลุ่มที่ ๒ เรื่อง “วิปัสสนากัมมัฏฐานกับเด็กและเยาวชน” มี พระมหาธีรเพชร ธีรเวที, ดร. ป.ธ. ๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดแจ้งเจริญตอน เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม

กลุ่มที่ ๓ เรื่อง “เทคนิคการอบรมและการใช้สื่อ” พระมหาชำนาญ มหาชาโน, ดร. ป.ธ.๙ ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม และ

กลุ่มที่ ๔ เรื่อง “เทคนิคการบริหารโครงการ” มีพระมหาสุเทพ สุพนฺธิโต หัวหน้าภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม

๑.๓.๒ บทบาท มจร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชวรเมธี, ดร. (พล อาภากร ป.ธ.๙) รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต และรองเจ้าคณะภาค ๖ ได้เป็นประธานเปิดสัมมนาฯ และบรรยายพิเศษ หัวข้อ เรื่อง “บทบาท มจร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน” แก่หัวหน้าหน่วยโครงการบรรพชาและอบรม เยาวชนภาคฤดูร้อน จำนวน ๓๖๖ หน่วยทั่วประเทศ โดยมีพระมหาประยูร โชติวิโร ผู้อำนวยการ กงกิจการนิสิต กล่าวรายงานว่า การดำเนินการโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน มีการ ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ นี้เป็นปีที่ ๓๙ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บัณฑิตและนิสิต มจร ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ออกไปบริการวิชาการแก่สังคม ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยในช่วงปิดภาคการศึกษาโดยปีนี้มีหน่วยอบรมทั้งสิ้น จำนวน ๓๖๖ หน่วย ในประเทศ และ ๔ หน่วยอบรมในต่างประเทศ คือ ประเทศกัมพูชา ๒ หน่วย และสาธารณรัฐ ประชาชนลาว ๒ หน่วย

พระราชวรมุนี ได้กล่าวเปิดโครงการและบรรยายพิเศษใจความโดยสรุปว่าการเผยแพร่ธรรมะกับเด็กและเยาวชนโดยการจัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนในยุคนี้ ท่านทั้งหลายต้องรู้และทำความเข้าใจ Generation ของคนแต่ละยุค ซึ่งเขาแบ่งออกเป็น ๘ Generation ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งคนในแต่ละยุคก็มีลักษณะเฉพาะ เช่น คน Generation Y หรือยุค Millennials คือคนที่เกิดอยู่ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๒๓-๒๕๔๐ คนกลุ่มนี้เติบโตขึ้นมาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง และค่านิยมที่แตกต่างระหว่างรุ่นปู่ย่าตายาย กับ รุ่นพ่อแม่ แต่ก็รับเอาความเจริญรุดหน้าของเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตเข้ามาแทรกอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน เด็กยุคนี้จึงมักจะถูกตามใจตั้งแต่เด็กชอบการแสดงออก กล้าถาม กล้าแสดงออก

ส่วนคนที่ท่านทั้งหลายต้องเข้าไปเกี่ยวข้องให้การอบรมเป็นสามเณร เด็ก หรือเยาวชน โดยส่วนใหญ่เป็นพวก Generation Z “Gen-Z” คนที่เกิดหลัง พ.ศ.๒๕๔๐ ขึ้นไป กลุ่ม Gen-Z นี้จะเติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายที่อยู่แวดล้อม มีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้เร็ว ยังอาจหมายรวมถึงกลุ่ม “Gen-C” กลุ่มคนยุคใหม่ที่ไม่ได้แบ่งตามอายุเหมือน ๗ เจเนอเรชั่น ก่อนหน้านี้ แต่จัดกลุ่มตามพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต และโซเชียลเน็ตเวิร์ก เพิ่มเติมอีกเป็นอีกกลุ่มหนึ่ง ที่กล่าวมาโดยมากมายเพื่อให้ท่านทั้งหลายได้เห็นว่าการอบรมเด็กและเยาวชนยุคนี้ ต้องดูยุคของเขาเป็นอย่างไร ลักษณะนิสัยต่างๆ รวมถึงความเป็นอยู่ของเขาจะมีผลต่อการจัดกิจกรรม การเลือกเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับยุคสมัยและบุคคล

การจัดสัมมนาหัวหน้าหน่วยอบรมดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกท่านได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงการระดมความคิดเห็น เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนในเรื่อง

๑) เทคนิคการบริหารโครงการ

๒) เทคนิคการทำงานเป็นทีม

๓) การจัดกิจกรรมและการใช้สื่ออบรม

๔) การสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานสำหรับเด็กและเยาวชน

โดยส่วนตัวนอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งท่านจะได้แลกเปลี่ยนจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมกลุ่มย่อย และพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับยุคสมัยแล้ว ขอฝาก ๓ เรื่อง สำคัญที่ควรต้องมีกิจกรรม ต่อไปนี้

๑) การทำวัตร

๒) การบิณฑบาต

๓) การปิดกวาดวิหารเจดีย์

โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้บูรณาการด้วยการลงมือทำ ท่านกล่าวย้ำในตอนท้าย

๑.๓.๓ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และร่วมค้นหาคำตอบที่เรียนและต้นแบบการดำเนินงาน

ในช่วงบ่ายเป็นการประชุมย่อย ๔ กลุ่ม คือ

๑) กลุ่มที่ ๑ เทคนิคการบริหารโครงการ มีพระมหาสุเทพ สุพนฺธิโต หัวหน้าภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเป็นวิทยากร

๒) กลุ่มที่ ๒ เทคนิคและวิธีการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ มีพระมหาอุทตนา นรเชฏฺโฐ, ดร., ป.ธ. ๙ อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์เป็นวิทยากร

๓) กลุ่มที่ ๓ การจัดกิจกรรมและการใช้สื่ออบรม มีพระมหาชำนาญ มหาชาโน, ดร., ป.ธ. ๙ ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นวิทยากร

๔) กลุ่มที่ ๔ การสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานสำหรับเด็กและเยาวชน มีพระมหาธีรเพชร ธีรเวทฺธิ, ดร. ป.ธ. ๙ เป็นวิทยากร

โดยในการประชุมกลุ่มย่อยมีประเด็นสำคัญที่กำหนดให้ที่ประชุมร่วมระดมความคิดเห็นใน ๓ ประเด็น คือ

๑) เทคนิคและวิธีการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินการ

๒) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการทำงานงาน

๓) การสร้างเครือข่ายและการขยายผลการดำเนินงาน

อนึ่งที่ประชุมยังได้ช่วยระดมความคิดเห็นใน ๔ โจทย์สำคัญ คือ

๑) สภาพปัญหาการจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนในปัจจุบัน

๒) การจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนในอนาคตที่อยากเห็น

๓) วิธีการที่จะทำให้การจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนในอนาคตประสบความสำเร็จ

๔) กิจกรรมอะไรที่ควรทำในการจัดบรรพชาและอบรมเยาวชน

โดยมีการนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มด้วย มี ดร.แสง นิลนามะ หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินรายการ

ผลการนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า มีหัวหน้าโครงการบางหน่วยที่ผ่านการจัดโครงการมาแล้วมากกว่า ๒๐ ปี หรือบางหน่วยอบรมมีการดำเนินการมาแล้วเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง ๑๐ ปี ซึ่งเป็นหน่วยอบรมที่มีเทคนิคและวิธีการที่ถือว่ามีความปฏิบัติที่ดีในการดำเนินการ และมีการดำเนินงานโดยความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายหลายองค์กรมาร่วมดำเนินการ และมีการส่งเสริมให้สามเณรที่ไม่สึกในโครงการได้ให้ศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม บาลี และพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ และในช่วงปิดภาคเรียนต่างกลับมาช่วยเป็นวิทยากรหรือพี่เลี้ยงในโครงการเป็นสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพ

หัวหน้าโครงการส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนในปัจจุบันว่า ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนเป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัย หรือคณะสงฆ์เพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินการให้ชัดเจน อีกทั้งเป็นการสนองงานในกิจการคณะสงฆ์ ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้วย

๑.๓.๔ เทคนิคและวิธีการการอบรมเด็กและเยาวชน ในศตวรรษที่ ๒๑

เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ เจียร์เตอร์ โซน C พระมหาวิชาญ สุวิชาโน ผู้อำนวยการ ส่วนวางแผนและพัฒนากิจกรรม บรรยายพิเศษ หัวข้อ เรื่อง “เทคนิคและวิธีการสอนเด็กและเยาวชน” แก่หัวหน้าหน่วยอบรมโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓๖๖ รูป ทั่วประเทศ พระมหาวิชาญ สุวิชาโน กล่าวว่า ทิศทางใหม่ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ ๒๑ การเรียนรู้เปลี่ยนไปแล้ว เชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ดีเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดของมนุษย์ พลัง สำคัญคือการเรียนรู้ที่ไม่แยกส่วนจากวิถีชีวิต คำนึงคุณค่าความหมายและจิตวิญญาณความเป็นครู

พระมหาวิชาญ สุวิชาโน ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษนี้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อสร้าง ศักยภาพของเยาวชน คำนึงความสุขสู่ห้องเรียน คำนึงความสัมพันธ์ครู-ศิษย์ การศึกษาที่ไม่แยกส่วนจาก บริบททางวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การพัฒนาทั้งทางปัญญาและอารมณ์อย่างสมดุล ผู้ปกครองและทุกภาคส่วนสังคมต้องมีส่วนร่วม ซึ่งท่านได้กล่าวโดยสรุปถึง ๓ ทักษะสำคัญในศตวรรษ ที่ ๒๑ คือ

๑) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ คิดสร้างสรรค์ ใส่ใจนวัตกรรม มีวิจารณญาณ แก้ปัญหา เป็น สื่อสารดี เต็มใจร่วมมือ

๒) ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี คือ อัปเดตทุกข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันสื่อ รอบรู้เทคโนโลยี สารสนเทศฉลาดสื่อสาร

๓) ทักษะชีวิตและอาชีพ คือ มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ ใส่ใจดูแลตัวเอง รู้จัก เข้าสังคม เรียนรู้วัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ หมั่นหาความรู้รอบด้าน

อย่างไรก็ตาม ท่านกล่าวเน้นทักษะการสอนให้น้องเณรและเยาวชนมีทักษะการรู้สึกตัว อยู่กับ ปัจจุบัน เป็นการเรียนรู้จากข้างใน เพราะเด็กเวลาคิดจะไม่รู้สึกตัว เวลารู้สึกตัวจะไม่คิด ทักษะการรู้สึก ตัวจึงสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน ท่านยกตัวอย่าง การจัดการศึกษาแนวพุทธ: พุทธฉือจี้ เพื่อเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวหาญ กล่าวทำในสิ่งที่ถูกต้อง

การเรียนรู้ที่สำคัญอยู่ที่กระบวนการ กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้าง ESSENTIAL กระบวนการสำคัญ คือ เตรียมพระอาจารย์ พระอาจารย์ต้องสอนด้วยหัวใจ หน่วยอบรมควรมี

พระอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ต้องมีสำรวจชุมชนสร้างแรงบันดาลใจ ระดมความคิด เพื่อสร้างมนต์คน

ท่านได้กล่าวช่วงท้ายว่า วันนี้ท่านทั้งหลายเป็นส่วนสำคัญในการช่วยงานพระศาสนา ท่านยกคำประโยคหนึ่งของผู้ผู้บังคับบัญชาหน่วยชีว USA ว่า “ถ้าอยากเปลี่ยนแปลงโลก จงเริ่มจากการเก็บที่นอนเพื่อทำเรื่องถัดไป เพราะเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ สำคัญ ท่านทำเรื่องเล็กน้อยที่สำคัญได้เรื่องอื่นก็สำเร็จ ทำกิจกรรมไม่ว่า ทำวัตร บิณฑบาต หรือ ปัดกวาดเสนาสนะ ขอให้ท่านทำด้วยความรักความเมตตา และมีเป้าหมาย รอคอยดูความสำเร็จในวันข้างหน้าของลูกเณรและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติและสังคม “ธรรมะรักษา ชีวิตมีค่าศาสนามีคุณ” อนุโมทนาและขอบคุณ

๑.๓.๕ ผลการจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๖๑

การดำเนินการจัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนทั่วประเทศ และนำไปสู่การจัดบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนทั่วประเทศ พบว่า หัวหน้าหน่วยโครงการสามารถนำไปใช้ในการบริหารโครงการได้เป็นอย่างดี บรรลุวัตถุประสงค์โครงการที่ได้กำหนดไว้ คือ

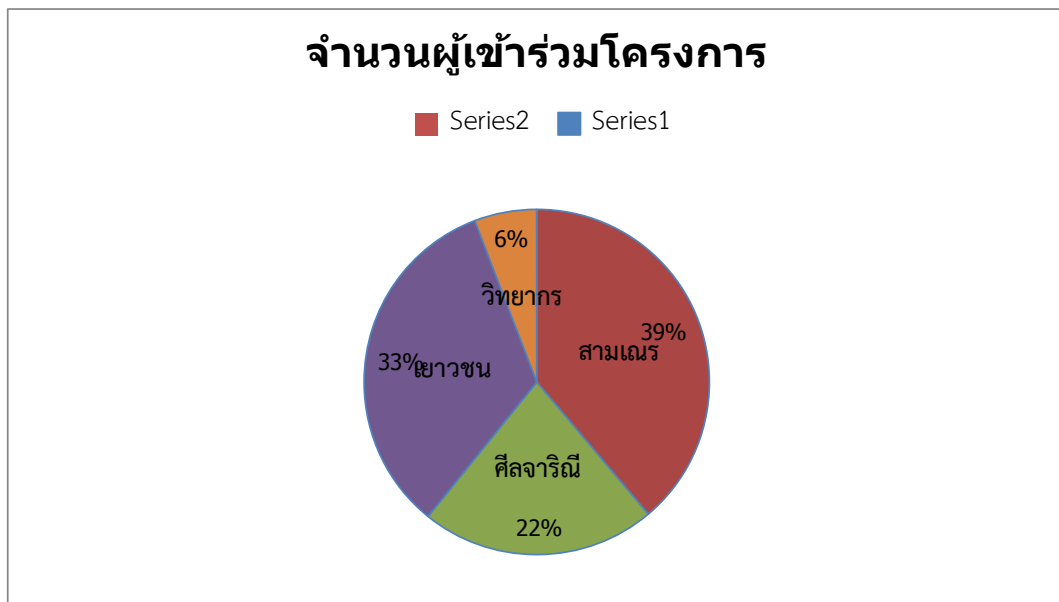
- ๑) ได้ปกป้องและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
- ๒) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ พระบัณฑิต และนิสิตของมหาวิทยาลัยออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม
- ๓) ได้อบรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ๔) ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีเจตคติร่วมในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

อนึ่งจากการดำเนินโครงการฯ พบว่า เยาวชนมีความกตัญญูทักท้วงต่อบุพการี รู้จักโทษของสิ่งเสพติด รู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี มีระเบียบวินัย และใส่ใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม มีความประพฤติดีปฏิบัติชอบ ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีความรู้ความเข้าใจและความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีของชาติ มีรายละเอียดตามตารางแสดงจำนวนผู้เข้าร่วม ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

ที่	รายการ	จำนวนรูป/คน	ร้อยละ	
๑	พระภิกษุ	-	-	
๒	สามเณร	๒๒,๐๐๙	๓๘.๘๕	๑
๓	ศีลจาริณี	๑,๒๔๔๙	๒๑.๙๘	๓
๔	เยาวชน	๑๘,๘๘๐	๓๓.๓๓	๒
๕	ประชาชน	-		
๖	วิทยากร	๓,๓๐๖	๕.๘๔	๔
	รวม	๕๖,๖๔๔	๑๐๐	

แผนภูมิที่ ๑ แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ๒๕๖๑

๑. ความคิดเห็นของสามเณรและเยาวชนในโครงการ

๑) เหตุผลของการเข้ามาบวชในโครงการ

จากการตรวจเยี่ยมและรายงานผลการดำเนินโครงการพบว่า เยาวชนที่เข้ามาสู่โครงการฯ มีจำนวนมากที่ผ่านโครงการมาแล้วมากกว่า ๒ ครั้ง โดยส่วนใหญ่มีศรัทธาในการบวชเป็นพื้นฐาน ประกอบกับเป็นช่วงปิดภาคเรียนและผู้ปกครองเห็นว่าการบรรพชาและอบรมเยาวชนในภาคฤดูร้อน เป็นโอกาสในการที่บุตรธิดาของตนจะมีโอกาสเข้ามาศึกษาหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสใกล้ชิดพระศาสนา ได้เรียนรู้และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ประกอบกับเป็นวัดที่อยู่ใกล้ชุมชนเมื่อวัดมีโครงการจึงสนับสนุนให้บุตรเข้ามาบวชเป็นสามเณร และเข้ารับการอบรม นอกจากนั้นยังมีกลุ่มที่ตัดสินใจบวชเองเหตุผลเพราะอยากมีประสบการณ์และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี ได้แสดงความกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ หลายรูปเข้ามาบวชเพราะทางโรงเรียนมีโครงการร่วมกับทางวัดและมีพระวิทยากรที่รู้จักและชื่นชมในความรู้ความสามารถของวิทยากร

๒) ความกตัญญูทวดเวทิต

เมื่อสอบถามและสังเกตพฤติกรรมของสามเณรและเยาวชนที่เข้าอบรมในโครงการความคิดเห็นในหลายกลุ่ม ๆ ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ที่บวชโครงการและบวชในพระพุทธศาสนามีความเห็นสอดคล้องกันทั้งหมด คือ มีความกตัญญูทวดเวทิต ในการบวชเพื่ออุทิศแก่บรรพชนต่อพระรัตนตรัย และสนองคุณของบิดามารดา

๓) ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย

จากความคิดเห็นของสามเณรและเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการในเรื่องความเป็นระเบียบ พบว่า มีความคิดเห็นในเรื่องของความเป็นระเบียบวินัยที่สอดคล้องกันจากการสังเกตพฤติกรรมของสามเณรและเยาวชนความคิดเห็นในหลายกลุ่ม ๆ ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้สามเณรและเยาวชนมีระเบียบวินัย ให้ทำงานอย่างมีระบบ ให้ควบคุมตนเองได้ ให้นึกถึงสิ่งดี - ชั่ว ให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ให้เชื่อฟังพระอาจารย์และพระพี่เลี้ยง ให้ปฏิบัติศาสนกิจทุกวันและให้ดูแลสิ่งแวดล้อม และรู้จักประหยัดและมัธยัสถ์ เมื่อได้เข้ามาบวชได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนของศาสนา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คิดเห็นระบบ

๔) การมีสัมมาคารวะ

จากความคิดเห็นของสามเณรและเยาวชนที่เข้าอบรมในโครงการเมื่อพิจารณาจากการสอบถามสัมภาษณ์ความคิด สังเกตพฤติกรรมที่กล่าวถึงเรื่องการมีสัมมาคารวะ พบว่า มีความคิดเห็น อันได้แก่ การมีความสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องหมายของคนดี การแสดงความเคารพต่อ

ศาสนสถาน การแสดงความเคารพพระอาจารย์และครูที่สอนขณะที่ศึกษาพระธรรมวินัย การแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย การบอกล่าวอาจารย์ เมื่อออกจากวัด การรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบของวัด และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมทั้งการรักษาศีลอย่างเคร่งครัดของเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้บวชมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติเป็นอย่างดี ซึ่งก็อยู่ในเกณฑ์ความพอใจต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนในการส่งเสริมให้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๕) การเรียนรู้และฝึกหัดการใช้ชีวิตร่วมกันในโครงการ

จากความคิดเห็นของสามเณรและเยาวชนที่เข้าอบรมในโครงการเมื่อพิจารณาจากการสอบถามสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการมีความคิดเป็นที่สอดคล้องกัน คือ การใช้ชีวิตร่วมกันในโครงการการปลอบใจและให้กำลังใจเพื่อน การยกย่องชมเชยกันเมื่อปฏิบัติดี การดูแลอุปฐากพระอาจารย์ การเอาใจใส่ในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การรักษาสาธารณประโยชน์ การเสนอแนะเพื่อนในทางที่ดี การช่วยเหลือกิจกรรมของวัด และการบอกกล่าวตักเตือนเพื่อนในทางที่ควร เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องความมีน้ำใจสูง เพราะได้รับการฝึกอบรมทางด้านจริยธรรม และคุณธรรมอย่างดีจากผู้รับผิดชอบโครงการและได้รับความเอาใจใส่จากพระอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมที่ดี การแบ่งปันลาภสักการะที่เกิดขึ้นในระหว่างบวชอยู่ก็เป็นอีกปัจจัยของพระพี่เลี้ยงที่คอยให้ความเอาใจใส่ดูแล และการให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่าความเป็นผู้มีน้ำใจสอดคล้องต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนในการส่งเสริมให้เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๖) การได้เรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าประเพณีดี และการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

จากความคิดเห็นของสามเณรและเยาวชน เมื่อพิจารณาจากการสอบถามสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการมีความคิดเป็นที่สอดคล้องกัน คือ การได้เรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าประเพณีดี ปฏิบัติถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รู้จักหน้าที่ตนเอง ตั้งใจปฏิบัติตามระเบียบวินัย และใส่ใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม การได้รู้จักหน้าที่ตนเอง ตั้งใจปฏิบัติตามระเบียบวินัย และใส่ใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมได้ความสามัคคีในหมู่คณะเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสุดท้ายได้เรียนรู้การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

๒. ปัญหาและอุปสรรค

- ๑) หน่วยงานภาครัฐ และท้องถิ่นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบรรพชาและเยาวชนภาคฤดูร้อนน้อยลง
- ๒) ส่วนราชการในแต่ละแห่งให้การสนับสนุนโครงการฯ ด้านงบประมาณแต่มักให้หลังจากโครงการเสร็จสิ้นทำให้ประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายระหว่างโครงการ
- ๓) เด็กที่เข้าร่วมโครงการอ่านหนังสือไม่ค่อยออก เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก
- ๔) ขาดเป้าหมายการดำเนินโครงการที่ชัดเจน

๓. ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการฯ

- ๑) กำหนดแผนยุทธศาสตร์การจัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนเพื่อกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการในแต่ละปีให้ชัดเจน
- ๒) กำหนดนโยบายร่วมกับระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- ๓) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้ามาบรรพชาและอบรมให้ชัดเจนว่ากลุ่มไหนที่บวชต่อเพื่อศึกษาเล่าเรียนในแต่ละแผนกที่ต้องการเช่น แผนกนักธรรมและบาลี แผนกพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ หรือมหาวิทยาลัยสงฆ์
- ๔) จัดการสัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน
- ๖) ควรจัดให้มีการอบรมพระวิทยากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโครงการฯ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมและสามารถบริหารศรัทธาและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกเหนือจากการอบรมหัวหน้าหน่วยโครงการฯ

๑.๔ การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการโครงการ

ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้นำปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการมาพัฒนาและปรับปรุง โดยได้มีการจัดสัมมนาหัวหน้าหน่วยอบรม เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึง ๑ เมษายน ๒๕๖๒ โดยวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่เจียร์เตอร์ โซน B คณะสังคมศาสตร์ อาคารเรียนร่วม มจร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. บทบาท มจร กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

พระราชวรมนี,รศ.ดร.(พล อาภาโร ป.ธ.๙) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต เป็นประธานเปิดการสัมมนาหัวหน้าหน่วยอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน ๓๑๘ หน่วยอบรมทั่วประเทศ ใจความสำคัญโดยสรุปว่า ท่านทั้งหลายคือส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา การทำหน้าที่

บริการวิชาการแก่สังคมในฐานะสถาบันการศึกษา มจร มีพันธกิจ ๔ ประการ ๑ ใน ๔ คือ งานบริการวิชาการแก่สังคม การทำงานของเราต้องมีเป้าหมาย ต้องปึกธงความสำเร็จ คือ การทำงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สมบูรณ์ทั้ง ๔ ด้าน คือ กาย สังคม จิต และปัญญา โดยให้ด้านปัญญาได้ทำงานเต็มที่มีคุณภาพและศักยภาพ

การดำเนินการที่จะทำให้เป้าหมายเราสำเร็จจะต้องประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ “คน” ต้องมีภาวะผู้นำ “ระบบ” ตามหลัก”อิทธิบาท ๔”(PDCA) ฉันทะ อยากทำ วิริยะ ลงมือทำ จิตตะ ใส่ตลอดเวลา และวิมังสา วัดผลประเมินผล และทบทวนพัฒนาปรับปรุง ในฐานะรองอธิการบดีที่กำกับดูแลและเป็นประธานในเรื่องนี้นอกจากจะต้องชื่นชมอนุโมทนากับทุกท่านที่เสียสละทำงานนี้แล้ว ขอฝากกิจกรรมในโครงการที่นอกเหนือจากกิจวัตรประจำวันที่ทุกท่านต้องเน้นและให้ความสำคัญแล้ว คือ

๑) ท้าวไตร	๒) บินทบาต
๓) ปัดกวาดเสนาสนะ	๔) ศึกษาเล่าเรียน

แล้วในส่วนคุณธรรมที่เป็นความสำคัญเป็นวาระของสังคมไทย หรือคุณธรรมที่สังคมต้องการ คือ

๑) พอเพียง	๒) มีวินัย
๓) สุจริต	๔) จิตอาสา

ท่านต้องออกแบบกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมเหล่านี้ขณะเดียวกันเราต้อง ทำให้รู้ อยู่ให้เห็น เย็นให้สัมผัสได้ ส่วนอื่นๆ ก็ประยุกต์พุทธธรรมตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทพื้นที่ ตามกระบวนการของไตรสิกขา ศีล สมาธิและปัญญา โดยเฉพาะกิจกรรมการเจริญจิตภาวนา การฝึกสติให้เด็กและเยาวชนควรเป็นจุดเน้นเพราะจะสร้างศรัทธาในระยะยาวได้มากที่สุดจัดกระบวนการรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมและอีกประการหนึ่งที่ยากจะฝากไว้เพื่อประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของคนแต่ละยุคสมัยเพราะคนเราในแต่ละ Generation นั้นมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เราจำเป็นต้อง ปรับ Mindset เพื่อ Reset ชีวิต ใหม่ เราต้องทำดีด้วยหัวใจ(ความรัก) พอเพียง คือ มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง(ขยายต่อ)พอดี พอเหมาะ พอใจ อะไรคือคุณค่าแท้คุณค่าเทียม พอใจ ต้องดูว่าสุข เกิดจากอะไร? ศึกษาให้แตกฉาน มีทรัพย์ ใช้จ่าย การงานไม่มีโทษ วินัย คือทำให้ดู อยู่ให้เห็น เย็นให้สัมผัส ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สุจริต คือปลูกศรัทธา ด้วยการทำงาน เคารพสิทธิ และสุดท้ายจิตอาสาคือสังคมอุดมปัญญา เราทำความดีด้วยหัวใจ ด้วยความเสียสละสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการทำงานขออนุโมทนากับทุกท่าน

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๕ น. เป็นกิจกรรมต่อเนื่องภายหลังกิจกรรม “ชี้แจงทำความเข้าใจ เห็นให้ตรงและก้าวไปพร้อมกัน นำโดยพระมหาราชัน จิตตปาโล,ดร.ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต นำผู้บริหารชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการฯให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยโดยมีพระมหาประยุร โชติวโร ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต และพระครูชินวาทธำรง รองผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต ร่วมชี้แจงในประเด็นเกี่ยวกับ

- ๑) งบประมาณอุดหนุนโครงการฯ ๒) การสนับสนุนหนังสือสวนมนต์ คู่มือและวัสดุ
๓) การตรวจเยี่ยม ๔) การจัดทำรายงานสรุปผลโครงการ

กิจกรรมเปิดเวทีเติมพลัง รับฟังความเห็นหัวหน้าหน่วยอบรมและวิทยากรต้นแบบ ร่วมคิด รับรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน โดยได้รับความกรุณาจาก**อาจารย์นงลักษณ์** ไชยเสน วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ มาแบ่งปันประสบการณ์การทำงานการเป็นวิทยากรต้นแบบ ท่านได้เติมพลังใจในการทำงาน เพื่อพระพุทธศาสนาได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการความคิด การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความต้องการของคนที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์ใหม่ต้องเกิดจากวิธีคิด และวิธีทำใหม่ๆ เทคนิคและวิธีการ อบรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่สำคัญท่านได้ช่วยทำให้หัวหน้าหน่วยอบรมและวิทยากรต้นแบบได้สะท้อน สิ่งที่เราเรียนรู้มาในอดีต ปัจจุบันที่เป็นอยู่เพื่อช่วยกำหนดแนวทางในอนาคตทั้งเรื่อง

- ๑) การจัดบวชนเณรและอบรมเยาวชนที่ประทับใจและอยากบอกต่อ
 - ๒) รูปแบบและวิธีการจัดบวชนเณรและอบรมเยาวชนที่เหมาะสมในปัจจุบัน
 - ๓) ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการจัดบวชนเณรและอบรมเยาวชนเพื่อสนองงานในกิจการคณะสงฆ์
- ในปัญหาหรือโจทย์สำคัญ ๔ ประเด็นย่อย ได้แก่

- ๑) การสร้างศาสนทายาท
- ๒) การศึกษาของคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติพระปริยัติธรรม (นักธรรม บาลี และสามัญ)
- ๓) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ไทย (มจร และ มมร)
- ๔) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามกระบวนการไตรสิกขา โครงการได้กำหนดให้หัวหน้าหน่วยอบรม
ได้เรียนรู้ภาคประสบการณ์ผ่านการบริหารโครงการและเทคนิคและวิธีการสอนสมาธิในเด็กและเยาวชน
ผ่านประสบการณ์ของครูบาอาจารย์ โดยได้รับความกรุณาจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ คือ **พระมหาใจ**
เชมจิตโต (ป.ธ.๙) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร ดำเนินรายการसानเสวนา โดย

ผศ.ดร.แสง นิลนามะ หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มจร ประเด็นสำคัญวิทยากรได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการบริหารจัดการโครงการทั้งภาพรวมและการบริหารกิจกรรมโดยยกตัวอย่างที่สะท้อนภาพกระบวนการตามหลักไตรสิกขา ท่านได้ตั้งคำถามสำคัญว่า “โครงการบวชของเราอะไรคือเป้าหมายสำคัญที่สุด”

การนี้ท่านได้ยกตัวอย่างให้ความสำคัญเรื่อง “จิตภาวนา” ที่เริ่มจากการวางกติกาก่อนหรือระเบียบวินัยและระบบกลไกของโครงการ ท่านชี้ให้เห็นจุดเชื่อมโยงถึงความสำคัญของกิจกรรมทำวัตรสวดมนต์ว่าเป็นฐานของการทำกิจกรรมอย่างอื่นที่วิทยากรในโครงการควรมีส่วนร่วม ทำให้อยู่ให้เห็นเน้นให้สัมผัสและท่านชี้ให้เห็นถึงการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมโครงการที่หัวหน้าหน่วยต้องจัดลำดับความสำคัญให้ถูกต้อง อีกอย่างหนึ่งการสอนสมาธิจะมีความหมายและสำคัญมากหากเข้าใจให้ถูกต้อง เพราะในโครงการเด็กจะสมาธิสั้นหรือยาวไม่สำคัญเพราะเมื่อเริ่มเข้าสู่ภาคเจริญจิตภาวนาแล้วเด็กและเยาวชนมีโอกาสเท่ากันในการฝึกฝนพัฒนาตัวเองและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โครงการบรรลุ

๔. Mindset ปลังการทำงานและจิตวิญญาณเพื่อเด็กและเยาวชน

ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น. ก่อนพิธีมอบวุฒิบัตรและปิดโครงการฯ ได้รับความกรุณาจากพระอาจารย์ปราโมทย์ วาทโกวิโท, ดร. พระวิทยากรต้นแบบสันติภาพ พระวิทยากรกระบวนการธรรมะโอดี ได้มาเติมปลังการทำงานเพื่อเด็กและเยาวชน ท่านเริ่มต้นด้วยการกราบหัวใจและจิตวิญญาณหัวหน้าโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน กราบจิตวิญญาณของความเป็น “พระ” ที่ต้องสูงกว่าคำว่า “ครู” ท่านชี้ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการจัดบวชเณรและยืนยันว่าท่านมีวันนี้เพราะโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ๒๔ ปี ที่ผ่านมา ๑ เมษายน ๒๕๓๙ ที่ได้ก้าวเข้าสู่การบรรพชาสามเณรสามเณรภาคฤดูร้อนทำให้เกิดแรงบันดาลใจสู่การบรรพชาเป็นสามเณรประสบความสำเร็จในชีวิตในวันนี้

ท่านกล่าวตอนหนึ่งว่า ...หัวหน้าหน่วยอบรม คือผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาฝึกฝนเด็กและเยาวชนให้เป็นของขวัญชิ้นใหม่ของพ่อแม่ หลายท่านเป็นผลผลิตจากสามเณรภาคฤดูร้อน ได้รับโอกาสในการพัฒนาบ่มเพาะจนเกิดความเข้มแข็งทางจิตใจ เราจึงเชื่อได้ว่า มนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ เด็กและเยาวชนก็สามารถพัฒนาได้ให้เป็นของขวัญชิ้นใหม่ของพ่อแม่ ชื่นชมทุกท่านผู้มีหัวใจมีความกตัญญูต่อมหาจุฬาฯ ด้วยการ เอาธรรมไปทำ เอาสิ่งที่เรารู้ลงสู่พื้นที่จริง ทำให้ธรรมะมีชีวิต เป็นการจ่ายคืนสู่สังคม ด้วยการบริการสังคมในมิติพัฒนากาย พุทธกรรม จิตใจและปัญญา...

สิ่งสำคัญท่านได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีคิดว่า...การทำงานความจริงเราไม่ได้ขาดทุนหรือทรัพยากร แต่เราขาด Mindset ขาดวิธีคิดในการทำงาน และวิธีคิดการใช้ชีวิต จึงต้องพัฒนากระบวนการคิด จึงต้องพัฒนา Mindset แบบ How โดยไม่มองปัญหา แต่มองหาโอกาส เหมือนแจ็ก หม่า Alibaba กล่าวว่า “บนโลกนี้มีโอกาสเสมอหากต้องการสร้างบริษัทที่ดี จงหาว่า คุณจะแก้ปัญหาอะไรให้ผู้คน มีปัญหาเยอะตรงนั้นที่มีโอกาสมาก” จึงไม่ได้มองปัญหาเป็นอุปสรรคแต่มองปัญหาเป็นโอกาส ขอทุกท่านอย่ากลัวที่จะตั้งศักยภาพตัวท่านเองที่มีอยู่มากมายมาใช้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ขออนุโมทนาและกราบหัวใจและจิตวิญญาณของหัวหน้าโครงการทุกท่าน

๕. การบรรพชาและอบรมเยาวชนกับความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๓๐ น. ณ ห้องเธียร์เตอร์ โซน B พระเมธีธรรมาจารย์, รศ.ดร. ร่องอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา มจร ได้เมตตาเป็นประธานมอบวุฒิบัตรให้แก่หัวหน้าหน่วยอบรมและวิทยากรต้นแบบ โครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ต้านยาเสพติด ประจำปี ๒๕๖๒ ได้ให้โอวาทตอนหนึ่งว่า ...ขออนุโมทนาชื่นชมกับทุกท่านที่เสียสละทำงานบริการสังคมในนาม มจร เป็นโครงการที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญตั้งแต่รุ่นบูรพาจารย์ของพวกเราในสมัยพระพรหมบัณฑิต อดีตอธิการบดี ท่านจะให้ความสำคัญและไปตรวจเยี่ยมด้วยตัวท่านเอง ต่อมาเมื่อส่วนภูมิภาคเข้มแข็งท่านก็มอบหมายให้เป็นภาระของวิทยาเขต วิทยาลัยในพื้นที่ท่านสังกัด การจัดบวชเณรและอบรมเยาวชนนอกจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนแล้ว ทุกท่านถือว่าได้ช่วยยั้งความมั่นคงให้กับพระพุทธศาสนาด้วย ขอขอบคุณและอนุโมทนากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

ภาพกิจกรรม

